

optaget, da det maaskee vil blive anseet altfor radicalt, men det faaer at være det Samme. Jeg skal ikke opstille det som Noget, jeg haaber der for det Første vil skee, muligvis skeer det aldrig; men jeg vil kun fremsætte det, for at det kan forelægges til Bedømmelse for Enhver, baade i og udenfor Salen. Min Mening er, at man paa cengang skulde samle alle Præster her i Danmark, jeg troer det er 1000, om det er nogle flere eller færre, veed jeg ikke, og sige til dem: „I Herre Præster, ere I drevene af aandelig Raad og Følelse for det Kirkelige, er det Eder saa overordentlig meget om at gjøre at være den ledende Stjerne for Menigheden og for Folket i det Hele, saa, mine Herre, vandrer ud blandt Folket og gjør Alt, hvad der staaer i Eders Magt, for at fremme Opbyggelsen og for at bringe saa mange Sjæle over i Forklarelsen som muligt, indret Eder saaledes ligeoverfor Folket, at Menighederne gribe Eder med Begjærighed og den Ene hellere vil have Eder end den Anden; indret Eder saaledes, at I ad Frivillighedens Vej faae Eders Løn.“

— Dette er for mig den naturligste, den rimeligste og meest christelige Maade, hvorpaa Menighederne kunne staae ligeoverfor Præsterne, og naar dette er skeet, saa er efter min Mening Kirke og Stat først skilte fra hinanden. Dette er nu min Mening, hvad enten den er rigtig eller ikke, men under alle Omstændigheder mener jeg, at der for Alvor maa tages fat paa denne Sag; thi saalænge man saa at sige skal staae med Haanden paa Pungen hver Gang man skal have en kirkelig Forretning udført, saa troer jeg ingenlunde, at der vil kunne tilveiebringes noget bedre Forhold, og jeg tør sige, at det er den onde Rod, der skyder sine Spirer frem til enhver Tid, og som er Skyld i de mange forskjellige Forviklinger og Stridigheder i religiøs Henseende. Denne Rod skal man see at faae fat i og faae rykket op, saaledes at den ikke mere kan komme til at spire. Paa hvilken Maade man skal komme dertil, seer jeg

mig ikke istand til alene at angive, men jeg skal gjerne bidrage dertil, naar flere af de foregaaende Talere ville understøtte mig. Jeg veed meget vel, at det vilde være for vidtløftigt for mig at fremkomme med Forslag i denne Retning; kunde jeg det, skulde jeg hellere gjøre det idag end imorgen, men jeg veed, her er Medlemmer i Salen, som meget godt kunne gjøre det, og jeg vil derfor paa det Indstændigste opfordre dem til med Barme at tage fat paa Sagen og fremkomme med Forslag, og naar vi saa ville arbeide derpaa, haaber jeg nok, at vi med Tiden kunne komme til et helbigit Resultat, saa at vor Tilstand i kirkelig Henseende ikke i Fremtiden skal blive skildret med saa mørke Farver, som Tilfældet har været netop i disse Dage under denne Forhandling. Jeg maa tilstaae, at jeg har faaet det Indtryk af flere af de Foredrag, vi have hørt, at det er mørke Skyer og Taage, der ligger for os, men det bør ikke vedblive at være saaledes i Fremtiden.

N. P. Hansen: Skjøndt dette lille Lovforslags Skjæbne allerede er betegnet ved de Udtalelser, der ere fremkomne fra den høitagtede Cultusminister, kan jeg dog ikke afholde mig fra at udtale det Ønske, som jeg troer er almindeligt, idetmindste i de Menighedskredse, hvor jeg har havt Leilighed til at bevæge mig, skjøndt det betvivles af Mange her i denne Forsamling, at Menighederne maatte erholde en Meddeelagtighed i Valget af deres Præster, idet man venter med stor Længsel paa en Opfyldelse af det Ønske, der er givet i Grundlovens § 96. Jeg veed jo nok, at der ikke i denne § staaer: „Menigheder“, og jeg veed ogsaa, at der er gjort Forsøg paa at bortfortolke dette Udtryk, men jeg troer dog, at Paragraphen efter det almindelige Begreb maa forståaas saaledes, og naar man vil tage de autoriserede Ordbøger for sig, saa ville disse bevise, at Ordet „Commune“ ogsaa betyder Menighed.